

20.11.2011 13:14

Srbi sve stariji, broj stanovnika opada

BEOGRAD - Srbija se suočava sa ozbiljnim demografskim problemima budući da je poslednji popis stanovništva pokazao da su za devet godina nestala dva grada veličine Niša i Čačka, a demografi upozoravaju da bi do idućeg popisa nacija mogla biti još starija i malobrojnija ukoliko izostanu strateške mere.

Prema poslednjem popisu u Srbiji živi 7.120.666 stanovnika, tačnije za skoro 380.000 građana manje nego pre devet godina.

Taj podatak nije iznenadio stručnjake budući da je poslednjih godina broj umrlih za približno 30.000 veći od broja živorođene dece.

Direktorka Instituta društvenih nauka Mirjana Rašević podsetila je da je rađanje u Srbiji ispod nivoa potrebnog za zamenu generacija koje traje već više od pet decenija.

"Broj živorođenih 2010. godine bio je za čak 34,9 hiljada manji od broja umrlih. Ujedno, 2010. godina je bila 19. godina zaredom kako se u Srbiji beležio negativan prirodni priraštaj", kazala je Rašević za Tanjug dodajući da je Srbija među demografski najstarijim populacijama u Evropi.

Prema njenim rečima, proteklih godina uočljivo je iseljavanje stanovništva iz Srbije, a u velikoj meri odlaze mladi i obrazovani ljudi.

Direktorka Instituta društvenih nauka ukazala je da se sa nedovoljnim rađanjem suočava 61 zemlja i da je na tom putu važna promocija novog sistema vrednosti i stila života putem širenja razumevanja o karakteristikama i značaju populacionog faktora i odgovornog ponašanja u sferi porodičnog života, braka, odgajanja dece, odnosa muškarca i žene u savremenoj kulturi i reproduktivnog zdravlja.

"Vremenski činilac u populacionoj politici je izuzetno bitan jer, s jedne strane, postizanje pozitivnih efekata u populacionoj sferi iziskuje vreme a, s druge, strane svako odlaganje promena pogoršava demografsku osnovu i povećava snagu njene inercije", ukazala je Rašević, dodajući da su demografi još sredinom 50-ih godina prošlog veka ukazivali na potrebu delovanja u ovoj sferi.

Rašević je kazala da bi sredinom ovog veka Srbija mogla biti malobrojnija i starija nego što je to utvrđeno ovim popisom stanovništva "ako izostane intenzivan, celovit, direktan, dugoročan odgovor strateškog tipa".

Predstavnici Republičkog zavoda za statistiku (RZS) slažu se da je uticaj na smanjenje stanovništva imao pre svega negativan prirodni priraštaj, odlazak ljudi iz zemlje, ali i bojkot popisa stanovništva albanske nacionalnosti.

Tako je u roku od devet godina smanjen ne samo broj stanovnika, već i domaćinstava, a porast beleži jedino broj stanova. Povećan je i broj naselja u kojima nema nijednog stanovnika.

Odliv stanovništva najuočljiviji je u Istočnoj Srbiji, ali i na jugu, budući da je najveći broj onih koji su otišli u inostranstvo upravo iz tih krajeva.

Stučni saradnik Centra za demografska istraživanja Instituta društvenih nauka Vladimir Nikitović rekao je da su podaci popisa očekivani i da se ne može očekivati da će se situacija brzo promeniti nabolje budući da su demografski procesi spori.

Još lošiji rezultati mogli bi da se pokažu i na sledećem popisu budući da je, kako kaže, teško nadoknaditi nedovoljan broj rađanja, odlaske mladih u najreproduktivnijem dobu u inostranstvo, pomeranje granice rađanja...

On je podsetio da već 50 godina Srbija nema dovoljnu reprodukciju stanovništva i da je svaka generacija koja se rađa manja od prethodne.

U proseku žena danas rodi manje od dva deteta, a da bi se postigla prosta zamena generacija neophodno je da svaka žena rodi bar dvoje dece, kazao je on navodeći da je broj starijih od 65 godina za 12 odsto veći od broja mlađih od 15 godina.

Sredinom 20. veka rađalo se 150.000 dece godišnje, a prošle godine rođeno je manje od 70.000.

"Srbiji više nije dovoljno ni da po porodici bude dvoje, troje ili četvoro dece budući da je loš trend trajao godinama i teško je nadoknaditi sve demografske probleme", kazao je Nikitović podsećajući da je Srbija iz godine u godinu gubila od 30.000 do 40.000 stanovnika.

Kako je objasnio, devedesetih godina oko 300.000 izbeglica iz BiH, Hrvatske i raseljenih sa Kosova došli su u Srbiju, ali taj broj nije dovoljan da zameni one koji su se u međuvremenu odselili.

Prema njegovim rečima, neophodne su podsticajne mere, a za neke, kako je kazao, država jednostavno nema sredstava - poput Strategije za podsticanje rađanja.

On je ukazao da je u cilju rešavanja demografskih problema važno jačanje ekonomije, razvoj infrastruktura, kao i investicije.

Nikitović je kao primer naveo teške uslove na selu zbog kojih mladi ljudi sve više odlaze u gradove i da bi to moglo da se reši novim tehnologijama i sredstvima usmerenim na olakšavanje rada u selima.

Srbija nije jedina zemlja u regionu koja ima takve probleme, a stručnjaci navode da se sa sličnim problemima suočavaju sve zemlje bivše SFRJ.

Druge evropske zemlje, međutim, uvele su podsticajne mere i osim poboljšanja fertiliteta problem rešile uvozom stanovništva, naveo je Nikitović.

Da je demografski problem sve uočljiviji pokazuje i to što je u Konceptu razvoja Srbije do 2020. godine navedeno da je depopulacija i demografsko starenje izuzetno primetno i zabrinjavajuće.

Šestina stanovništva stara je 65 i više godina što svrstava Srbiju među starije zemlje na svetu, a kao i u većini evropskih zemalja u Srbiji je već nekoliko decenija nivo rađanja nedovoljan za prostu reprodukciju stanovništva, što uzrokuje depopulaciju i naglašeno demografsko starenje, navodi se u tom dokumentu.

U takvim uslovima smanjuje se i udeo stanovništva radnog uzrasta, a raste koeficijent ekonomske zavisnosti.

U tom dokumentu ukazuje se da će se realizacijom ciljeva, među kojima su rast zaposlenosti, BDP-a, izvoza i investicija omogućiti brži i ravnomerniji rast uz povećanje broja zaposlenih i rast standarda stanovništva, što će pozitivno uticati na zaustavljanje trenda starenja stanovništva i depopulacije.